

svinde, og det var først i en senere Periode, at Tilliden - igjen begyndte at vende tilbage; men paa denne Tid havde ogsaa vore Eiendomme, navnlig Landeieendommene erholdt en meget betydelig forøget Værdi, fornemmelig som en Folge af et i mange Retninger forbedret og udvidet Agerbrug. Der var derfor ogsaa en stor Trang til Capitaler for Eiendomsbesidderne, og paa samme Tid ere andre Erhversgrene meget udvidede og have ogsaa krævet en større Capital. Et Beviis for, at Forholdene ere saaledes, troer jeg ligger i, hvad der er foregaaet her i Landet, og som paa mange Maader har givet sig tilkjende. Det vil være i Grindring, at under de sidste Aar, førend den nuværende Krigstilstand indtraadte, altsaa i den Periode, som har været meget heldig for Udviklingen af vore materielle Forhold, under denne Periode, siger jeg, har det paa flere Maader givet sig tilkjende, at der navnlig for Landeieendomsbesidderne var en Trang til en større Capital; det har fornemmelig givet sig tilkjende i de større Forsamlinger af danske Landmænd, der i den nævnte Periode bleve afholdte. Naar nu Trangen var tilstede og blev anerkjendt under den Periode, hvor de materielle Forholds Udvikling var heldigst og Eiendommens Værdi var i bestandig Tiltagende, saa er det naturligt, at denne Trang ikke kan være forbi, men at den ivertimod maa være tilstede i en forøget Grad, naar vi befinde os i en Krigstilstand, der altid maa medføre nogen Forstyrrelse i Creditforholdene. Jeg troer derfor, at det vil erkjendes af Forsamlingen, hvad der ogsaa paa andre Maader udenfor Forsamlingen er givet tilkjende at være anerkjendt, at der er en Trang tilstede til at skaffe større Capitaler tillaans for Grundeierne. Maaden, hvorpaa dette kan fremmes, den er ogsaa viist i de Forhandlinger der have fundet Sted, og i hvad der er blevet omtalt i de nævnte Møder af danske Landmænd, idet der altid har været tænkt paa Oprettelsen af Creditforeninger. Det er kun en Afbenyttelse af den Foreningsfrihed, som Grundloven tilstiger Statsborgerne, det er kun at borttrykke de Hin-

dringer, som staae i Veien for, at Borgerne kunne komme til fuld Nydelse af den Frihed, som Grundloven hjemler dem i denne Retning. Det Væsentligste for et saadant Creditstyffens Indførelse, det er et velordnet Hypothekvæsen; om man nu end ikke vil kalde vort Hypothekvæsen velordnet i Forhold til andre Landes Hypothekvæsen, saa maa det dog erkjendes at være af en saadan Bestaaffenhed, at det ikke i og for sig lægger nogen Hindring i Veien for sige Credit-Instituters Oprettelse. Men vore Pengeomsætninger ere, navnlig forsaavidt de vedrøre faste Eiendomme, besværede med ikke ringe Afgifter og i andre Henseender ikke lidet bebyrdede; det er derfor, at Forslaget gaaer ud paa at indrømme saadanne Instituter Undtagelser fra den bestaaende Lovgivning, eller om man vil kalde det Begunstigelser i visse Retninger; men det maa ogsaa erindres, at der vistnok ikke uden Grund kan reises Spørgsmaal, om ikke et saadant Creditstyffem kan drives forvidt, naar det gjøres aldeles frit, og det er derfor, med Hensyn hertil, at der ogsaa i Forslaget er antydet nogle Betingelser, hvis Opfyldelse skulde kræves fra et saadant Instituts Side, for at det kan indrømmes de omtalte Begunstigelser. Men det maa her vel have for sig, at der maa overlades saadanne vordende Instituter saa frie Hænder som muligt, og at Betingelserne derfor ikke maa være stillede mere indskrænkende, end som det maa ansees absolut fornødent, for at sige Instituter kunne erhverve sig den fornødne Tillid. Hermed har jeg i det Væsentlige kortelig angivet Hovedindholdet af Forslaget, navnlig forsaavidt angaaer dets almindelige Deel. Der kan være Spørgsmaal om enkelte af disse foreslaaede Bestemmelser skulle blive staaende, eller om andre skulle føies til, eller i det Hele taget om der skal skee Forandringer i det Enkelte af disse Bestemmelser; men Spørgsmaalet herom foreligger ikke nu efter det Stadium, hvorpaa Sagen nu befinder sig. Det vil høre hen til Forhandlingerne under et senere Stadium, naar Thinget maatte beslutte sig til at tage Sagen under videre For-